

Elżbieta Matyaszevska,

historyk sztuki,
doktor nauk huma-
nistycznych. W la-
tach 1985-1990
członkini ogólnop-
olskiego zespołu
badawczego przy
Instytucie Sztuki
PAN w Warszawie,
prowadzącego ba-
dania nad polskim

życiem artystycznym drugiej połowy
XIX wieku, w ramach programu wę-
złowego *Polska kultura narodowa, jej
percepcje i tendencje*. W 1991-1993 se-
kretarz naukowy zespołu przy Insty-
tucie Sztuki PAN, przygotowującego
katalog dzieł malarskich Jana Matejki
w związku z rocznicami 150-lecia
urodzin i 100-lecia śmierci artysty -
dwutomowa publikacja, do której na-
pisała też kilkadziesiąt haseł katalogo-
wych, została wydana w 1993 roku pod
tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Ka-
talog*. W latach 1992-2001 współpra-
cowała z redakcjami lubelskich i war-
szawskich periodyków (m.in. „Prze-
gląd Akademicki”, „Dziennik
Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Two-
jego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabyt-
ki-Heritage”), publikując relacje z wy-
staw sztuki dawnej i współczesnej,
a także cykliczne teksty z zakresu hi-
storii ubioru, mody i rzemiosła arty-
stycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat
utrzymuje aktywny kontakt z Instytu-
tem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc
w organizowanych sesjach naukowych
oraz działalności kulturalno-naukowej
na rzecz miasta Lublin. W roku 2008
koordynowała prace mające na celu
zorganizowanie przy Instytucie Histo-

rii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki
dla członków Uniwersytetu Trzeciego
Wieku, z którym współpracuje jako
wykładowca. Wykłada również dla
członków UTW w Tomaszowie Lubel-
skim i Świdniku. Od roku 2011 prowa-
dzi współpracę z Filharmonią Lubel-
ską w ramach Akademii Muzyki i Pla-
styki (oferta skierowana do szkół
ponadpodstawowych Lublina i regio-
nu), przygotowując prezentacje z za-
kresu sztuk plastycznych, wpisujące
się w określone tematy muzyczne. Po-
nadto, w ramach działalności dydak-
tycznej, prowadziła zajęcia obejmują-
ce najważniejsze zjawiska z dziejów
sztuki nowoczesnej i najnowszej, za-
równo polskiej, jak i powszechnej
w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przy-
rodniczej w Sandomierzu, wykłady
o sztukach pięknych dla członków Uni-
wersytetu Otwartego KUL, a także za-
jęcia specjalizacyjne na Studiach Po-
dyplomowych przy Instytucie Historii
Sztuki KUL. W ostatnich latach pra-
cowała w Instytucie Leksykografii KUL
na stanowisku adiunkta, prowadząc
dział sztuki religijnej i redagując hasła
z tego zakresu tematycznego do *Ency-
klopedii Katolickiej*. Od stycznia 2014
roku jest wiceprezesem lubelskiego
Oddziału Stowarzyszenia Historyków
Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką
książki *„Wierzę w cuda nie od dziś”*.
*Religia w życiu i twórczości Jana Ma-
tejki* (Lublin 2007) oraz kilkadziesiąt
publikacji naukowych i popularno-
naukowych w zakresie ikonografii
chrześcijańskiej i malarstwa polskie-
go, a także wielu haseł z dziedziny hi-
storii sztuki zamieszczonych w *Ency-
klopedii Katolickiej*.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki dr Elżbietą Matyaszevską

Pó nobarokowa okazało i rokokowa frywolno

Podró e w czasie, czyli odkrywanie sztuki

Zapraszamy

Czasy panowania Jana III Sobieskiego to okres ugruntowywania się sztuki dojrzałego baroku. Zauważalny jest wówczas wyraźnie zwiększony ruch budowlany, którego efektem jest spora ilość nowych budowli, zarówno sakralnych, jak i świeckich. Wśród architektów tego czasu na szczególną uwagę zasługuje działalność Tylmana z Gameren, preferującego w swych projektach plan centralny, z dominującą kopułą na skrzyżowaniu naw, widoczny chociażby w kościele Sakramentek na Nowym Mieście w Warszawie, wzniesionym w latach 1688-1692. Z jego wielu realizacji świeckich można natomiast przywołać pałac Branickich w Białymstoku czy, bliższy nam wszystkim, pałac Czartoryskich przy lubelskim Placu Litewskim. Poza Tylmanem z Gameren działają także wówczas Francesco Solari, współtwórca kościoła św. Anny w Krakowie, Jan i Jerzy Catenazzi, projektanci kolegiaty i kolegium jezuickiego w Poznaniu, czy Andrea Locci, który wznosił kościół Reformatorów w Białej Podlaskiej.

W początkach XVIII wieku baroko we wnętrza powoli zaczynają ulegać większej teatralizacji, a elementy dekoracyjne są coraz bardziej dynamiczne. Takie efekty szczególnie widoczne są w architekturze Kresów Północno-Wschodnich, z kościołami Wilna na czele. Wznoszono tam budowle o smukłych proporcjach, z wysokimi wieżami i postrzępionymi fasadami. Wśród pracujących tam architektów warto wymienić Jakuba Fontanę i Jana Krzysztofa Głaubitza. Późnobarokowe formy preferował też Jan de Vitte, pracujący m.in. we Lwowie, Kacper Bażanka, twórca kościoła Norbertanek w Imbramowicach oraz Karol Bay, projektant kościoła Kapucynów w Lublinie.

Polska rzeźba barokowa w dużej mierze nie odbiegała od dokonań rzeźbiarzy włoskich. Mistrzem berninowskiej gry świąteł w trójwymiarowej formie był Baltazar Fontana, realizujący swe artystyczne wizje w stiuku. Wyjątkowe miejsce w rzeźbie późnobarokowej i rokokowej zajmują artyści lwowscy – Jan Jerzy Pinsel i Antoni Osiański, tworzący rzeźby o lekko kubiście formach, ukazujące postaci w nie-

naturalnie powyginanych pozycjach, z ostro drapowanymi szatami, w swej fakturze przypominającymi blachę.

W malarstwie monumentalnym tego czasu dominowały malowidła iluzjonistyczne, z fikcyjną architekturą i tzw. efektem panoramy. Do ich twórców zaliczyć należy między innymi Michelangela Pallonięgo, Karola Dankwarta, Józefa Meyera i Stanisława Strońskiego.

W XVIII wieku późny nurt sztuki barokowej współistniał z formami rokoka, obecnego głównie w dekoracji wnętrz, rzemieślniczym, malarstwie oraz drobnej rzeźbie o dynamicznych formach. Rokoko, panujące w sztuce europejskiej w XVIII wieku, charakteryzowało się lekkością form oraz swobodą w doborze motywów. Ukształtowane zasadniczo we Francji, traktowane było jako artystyczna reakcja na oficjalny, monumentalny styl króla Ludwika XIV, stając się wyrazem postawy estetyczno-kulturowej czasów Ludwika XV.

Najwcześniejsze przejawy rokoka w architekturze widoczne były we francuskich rezydencjach miejskich, szczególnie w układzie przestrzennym wnętrz i ich finezyjnej dekoracji. Nowe, wypracowane przez twórców formy dość szybko dotarły do innych krajów Europy, w tym także do Polski.

Najbardziej rozpoznawalnym elementem sztuki rokokowej było malarstwo w typie *fêtes galantes*, czyli widoki parateatralnych zabaw i koncertów wiejskich na łonie natury oraz *fêtes champêtres*, będących scenami stylizowanymi na wiejskie i pasterskie festyny. Głównymi przedstawicielami tego rodzaju malowideł byli Antoine Watteau i Jean Honore Fragonard. Intymne kompozycje rodzajowe i zmysłowe obrazy o tematyce mitologicznej tworzyli natomiast Francois Boucher oraz Jean Charadin. Chętnie też malowano wtedy martwe natury i nastrojowe widoki pejzażowe.

W tym okresie wiele uwagi poświęcano również rzemiosłu artystycznemu, gdyż rokoko wymagało wielu nowych mebli, tkanin, sreber i porcelany oraz niezliczonej ilości fikuśnych przedmiotów, obecnych tylko po to, by zdobić równie frywolne gabineciki, saloniki i buduary.

Spotkanie z historykiem sztuki dr Elżbietą Matyaszewską

Pó nobarokowa okazało i rokokowa frywolno

Podró e w czasie, czyli odkrywanie sztuki

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 11 grudnia 2014 r. o godz. 18.00
w Galerii Sztuki Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny